

19. jaanuar 2012

It is the economy, stupid*!

Majanduspoliitika globaalsed küsimused nõuavad lahendusi ka Eestis.

Tänase (majandus)elu põhiprobleem seisneb polariseerumises ja riigi võimekuses selles olukorras keskklassi arengut toetada.

Selgitan enne lahenduste pakkumist probleemi veidi pikemalt, kuna suur osa meie majandusmõtlemisest toimetab veel eilses päevas. Polariseerimine ärisektori tasandil tähendab seda, et osadel ettevõtetel läheb järjest paremini, tulevad rekordkasumid tulevad aasta aasta järel, samal ajal kui osa ettevõtteid jooksevad kiiresti rahast tühjaks, ning nõnda tervete sektorite kaupa. Näiteks energeetiaetevõtetel läheb hästi, aga toiduainetetööstusel ja ehitusfirmadel halvasti. Raskustes on transport, aga väga hästi läheb tarkvaraarendustega ja sidega seotud ettevõtetel. Samasugune polariseerumine toimub inimeste tasandil - keskklass vaesub massiliselt ja ainult üksikud inimesed rikastuvad enneolematult. Luksuskaupade müük on praegu viimase poolsajandi tipus. Samal ajal tuleb igapäevaselt omadega välja järjest vähem inimesi. Tegemist on globaalse olukorraga, kus ei rikastu ainult Eesti Energia, vaid ka Shell, BP ja Gazprom ning IBM ja Apple, samas kui kasumit ei suuda koguda autotootjad, lennufirmad ja Nestle. Ajalooliselt on tegemist suure muudatusega, kus piltlikult öeldes kõike eluks vajalikku, nagu toit ja eluase, pakkuv tööstus tuleb halvasti toime ja "tilu-lilu" õitseb. Samal ajal kaob kogu kapitalistliku süsteemi alus – tugev keskklass – kogu maailmast. Seega seisavad majandus ja sotsiaalpoliitika teineteisele lähemal kui ei kunagi varem. Keerulistel aegadel tulebki toetuda konservatiivsetele majanduspõhimõtetele, ega neid ilmaasjata talupojatarkusega võrrelda.

Esimene tees: Eesti majandus on Euroopa majanduse harmooniline koostisosa. Teeme **Euroopa rohkem Eestikeskseks**. Meie majandust elavdab Euroopa institutsioonide keskuste tegevuse toetamine Eestis ja rahvusvaheliste firmade juhtimisüksuste töö toetamine Eestis.

Teine tees: **Ekspordivõimaluste**, mitte ainult ekspordi kui umbmäärase eesmärgi toetamine. Me ei saa füüsiliselt kaupu ekspordida, kui meie transpordiühendused on nagu Ruhnu saarel: lennuk lendab ainult hea ilmaga ja kõik ülejäänud liikumisteed piirduvad sisuliselt laevaliiklusega. Maanteeühendus Euroopasse on täis 70 km/h piiranguid ning hoiatussilte lehmade teeületuse kohta. Eesti ülesanne on meie ühendusteede nagu kiirraudtee Euroopasse, Via Baltika ja lennuliikluse prioriteetseks seadmine kogu Euroopa jaoks, koostöös põhjanaabritega. Senisest enam tuleb tähtsustada ekspordipotentsiaaliga tegevusvaldkondi: tarkvaratooted, sadamateenused, elektroonika- ja puidutööstus, turism.

Kolmas tees: Eesti **energeetiline sõltumatus algab koduõuelt**. Energeetikas tuleb toetada igasugust kohalikku puhta elukeskkonna nõuetele vastavat energiatootmist ja energia üldkulu vähendamist igapäevaelus igal tasandil.

Uutest väljakutsetest sotsiaalvaldkonnas seoses murettekitava kihistumisega leiame sotsiaal- ja tööturupoliitika teeside alt.

* "Kõik on majandus, mõistad?" – See James Carville' lause majanduse kui kõige olulisema teema kohta kogu riigis muutus Bill Clintoni 1992. aasta edukas valimiskampanias ideeliseks lööklauseks.